

MEDBORGARFÖRSLAG: RÄDDA KLIMATET OCH JUNGFRUKUSTEN!

Om planer att etablera kustnära vindkraft

Jungfrukusten och dess skärgård utgör unika värden för Gävleborgs län och hela Sverige. Idag hotas området av storskaliga och outredda planer för etablering av havsbaserad vindkraft i områden som pekades ut för över 10 år sedan, under en tid då kunskap om havsbaserad vindkraft var låg.

Industriell skala på "ny generation" havsbaserad vindkraft längst Jungfrukusten

Upp till **8 havsbaserade vindkraftsparker** planeras utmed Jungfrukusten, motsvarande ca **1 000 vindkraftsverk** över en yta på över 1 000-1 500 km² nära kusten, från Hudiksvall ner till Gävle:

- **5** av dessa ligger inom **25 km till fastlandet**, ofta *endast några km från bebodda samhällen* – 2 parker (Sylen/B143, Fyrskippet/ B147) ligger mer än 50 km från kusten;
- Upp till **300 verk** planeras inom **15 km från fastlandet**.

En *ny generation* icke-kommersialiserad vindkraftsverk, med total höjd upp till **350 m - högre än Eiffeltornet** - blir synbara på avstånd upp till **70 km**.

Geografisk koncentration i Gävleborg strider mot Nationella Vindkraftsstrategin

Nya *Nationella Vindkraftsstrategin*¹ har som mål en bred geografisk fördelning av vindkraft, till land och till havs; lyfter vikten att effektivisera elnätet och lokalisera elproduktion där behovet är mest akut, dvs i södra Sverige; samt skall respektera miljömål för *Hav i Balans* och *Levande Kust och Skärgård*.

Hur förklarar man att Havsplanerna² parallellt låter Södra Bottenhavet bära i princip hela Sveriges nationella satsning på havsbaserad vindkraft? Enligt förslaget till regeringen ligger **5 av 8 utpekade riksintressen** för vindbruk - s.k. "E" områden - i havsområdet (6 av 11 inkl. områden inom utredning).

Koncentrationen blir helt disproportionerlig: *Södra Bottenhavet står i förslaget för 89% av all havsytta som tas i anspråk av "E" riksintressen, och anses leverera 89% av elproduktionen.*

Utred huruvida Jungfrukusten kan "bära en otestad storskalig etablering"

Den teknologiska utvecklingen inom havsbaserad vindkraft är oerhört snabb och går allt mer mot 1) *industriell skala*, total höjd och turbiners effekt har **tre-dubblats** på 10-15 år; 2) *hållbarhet*, bl.a. utveckling mot flytande vindkraftsteknologi för flexiblare placering och mindre ingrepp på havsmiljö; 3) *utveckling av andra användningsområden*, t.ex. vätgas.

Samtidigt är underlaget bristfälligt i många viktiga avseenden:

- *Bristande kunskap* om nästa generations teknologi och dess påverkan på natur och människor
- *Äldre, ibland föråldrade, underlag, forskning och beslut*, t.ex. utpekande av riksintressen för vindbruk som går tillbaka 10-15 år i tiden³

Hur kan då myndigheter och kommuner fatta informerade beslut och besvara följande frågor:

"Hur påverkas Jungfrukusten? Vad blir konsekvenserna för djurlivet, våra historiska kulturmiljöer, unika friluftsområden och naturreservat?"

¹ Strategi för Hållbar Vindkraft, Naturvårdsverket 2019-10-21

² Hållbarhetsbeskrivning av havsplaner, Underlag till regeringen Dnr 3628-2019

³ Inom Gävleborg är ett flertal områden preliminärt utpekade under 2000 talet av Länsstyrelsen, Energimyndigheten, och antagna i kommunala översiktsplan; antagna i Havsplanerna (2019) på basen av antagande om lägre konflikt med andra intressen snarare än på utvärdering av egna meriter (brist på kompletterande studier eller forskning om dessa specifika områden)

Utred löften om lokala arbetstillfällen och andra positiva ekonomiska effekter

Alla kommuner välkomnar etableringar som lovar nya arbetstillfällen. Samtidigt beskriver verksamhetsutövare möjligheten till nya jobb i positiva men vaga termer - fokus ligger på "indirekta" positiva effekter, dvs arbetstillfällen som skapas utanför själva vindkraftsindustrin.

Det är kommunens uppgift att granska huruvida dessa lokala arbetslöften är realistiska, speciellt mot bakgrund av ökad automatisering och effektivisering vid byggnation. Ännu viktigare är det att uppskatta vad **nettoeffekten blir**, dvs antal jobb som antas skapas minus antal jobb som kan gå förlorade vid en etablering.

När Jungfrukustens lokala företag och boende tillfrågas är det få som delar verksamhetsutövarnas bild om en framtida "Vindkrafts Disney World" som skulle locka tio tusentals turister årligen. Många ser i stället slutet på den historiska fiskenäringen; slaget mot den lokala turismnäringen som de senaste åren visat en stark tillväxt; värdedeprecieringen på kustnära fastigheter; accelererad utvandring och risk för irreversibel skada för lokala samhället.

Det finns en bättre lösning: rädda klimatet OCH Jungfrukusten

För att lyckas måste en regional satsning på havsbaserad vindkraft *blicka framåt* och identifiera **de bästa förutsättningarna ur teknologisk, hållbarhet, ekonomisk och samhällsekonomisk synpunkt.**

Det finns lösningar. Vindkraftsindustrin bygger idag internationellt allt längre ut till havs, **ca 60 km** från kust. De största projekten planeras och byggs idag närmare **100 km+** från kust⁴.

Ett sådant exempel i våra vatten är Sylen, ett gigantisk område (678 km²), **ca 60 km från land**, med:

- **Bättre** vindförutsättningar, preliminärt bra djupförhållanden⁵
- **Större**: rymmer alla 6 andra kustnära vindkraftsparker ... och antagligen mer
- **Högre klimateffekt**: potential att leverera ca 15 % av rikets totala elkonsumtion⁶

Andra prospekteringsområden inkluderar Fyrskippet och Eystrasalt.

Vi yrkar att:

- **Gävle kommun** motsätter sig etableringar av kustnära vindkraftsparker - menat inom *50 km* från fastland, *30 km* från bebodda skärgårdssamhällen, utmed Jungfrukusten.
- **Gävle kommun** utreder och driver frågan om möjlighet till storskalig etablering längre ut till havs, i syfte att uppnå en mer effektiv påverkan på klimatet och en bättre resursanvändning av den infrastruktur som krävs, samt positiva effekter för vår lokalekonomi.
- **Gävle kommun** inleder samarbeten med andra kommuner utmed Jungfrukusten för att driva frågan på regional och nationell nivå, då regeringen ansvarar för frågor gällande etablering utanför territorialvatten.
- **Gävle kommun** stärker skydd och klassificering av Jungfrukusten som en unik tillgång för Gävleborg gällande dess potential för natur, kulturmiljövård, friluftsliv och turism.

⁴ Källa: Windeurope Offshore Wind Trends and Statistics 2019

⁵ Källa: Sveavind *Ansökan om undersökning Vindpark Sylen 2018-11-27*, djup 10-65m, stora delar 15-30m

⁶ Källa: Sveavind *Ansökan om undersökning Vindpark Sylen 2018-11-27*, beräknad produktion 18-24TWh; Havsplanerna använder lägre antagande om 8TWh